

Online Studievoormiddag:

Onderwijs voor minderjarige vluchtelingen en verzoekers om internationale bescherming: Pistes om met uitdagingen om te gaan

18 november 2021

Programma

09:00-11:30 - Plenaire sessie

- 09:00-09:10 Welkomstwoord
- 09:10-9:40 Keynote door Laura Emery (Vrije Universiteit Brussel)

Laura Emery doet onderzoek naar de integratie van anderstalige nieuwkomers in het Vlaams secundair onderwijs. Ze past etnografische methoden toe om een diepgaand inzicht te krijgen in het oriëntatieproces van deze specifieke groep leerlingen. Ze analyseert de organisatie van onthaalklassen voor anderstalige nieuwkomers (OKAN) en de transitie naar het regulier onderwijs. Ze legt daarbij kenmerken van het onderwijssysteem bloot die de inclusie van anderstalige nieuwkomers bemoeilijkt.

- 09:40-09:50 Vragen uit het publiek
- 09:50-10:20 Keynote door Cathérine De Geynst (CRéSaM)

Catherine De Geynst is klinisch psychologe, systemisch psychotherapeute, psycho-traumatologe en projectverantwoordelijke bij CréSam. Haar project richt zich op de psychologische ondersteuning van mensen op de vlucht (kinderen, tieners, gezinnen, volwassenen) en op de bewustmaking van eerstelijns werkers voor trauma's en de relationele uitdrukkingsvormen daarvan in het dagelijks leven. Mevrouw De Geynst zal spreken over haar ervaring met NBMV in opvangcentra en het belang van de relatie met de volwassene.

- 10:20-10:30 Vragen uit het publiek
- 10:30-10:50 Getuigenissen van voormalige OKAN- en DASPA-leerlingen
- 10:50-11:10 Panel voogd - ouder - leerkracht
- 11:10-11:15 Vragen uit het publiek
- 11:15-11:30 Pauze

11:30-12:45 – Workshops

1. Voorstelling van het project RefugeesWellSchool (Caroline Spaas)

Het RefugeesWellSchool project onderzoekt de effectiviteit van verschillende school-gebaseerde psychosociale interventies op het welbevinden en de sociale inbedding van jongeren met een vlucht- of migratieverhaal. In het eerste deel van deze workshop bespreken we resultaten rond het welbevinden van de kinderen en jongeren in het basis- en secundair onderwijs. We kijken ook naar de relatie tussen het welbevinden van jongeren en ervaringen van gezinsseparatie, dagelijkse stress en discriminatie in de gastsamenleving. In een tweede deel, geworteld in grootschalig kwalitatief onderzoek, presenteren we de perspectieven van jongeren in het onthaalonderwijs op de rol van school in welbevinden en het vormgeven van *belonging* in de gastsamenleving.

2. Alternatieve projecten binnen of buiten het reguliere onderwijs

- Tchaï is een educatieve en psychosociale structuur voor jongeren op de vlucht en jongeren uit Roma-gemeenschappen die weinig of geen onderwijs hebben genoten. Tchaï biedt tijd en ruimte voor adempauzes, voor experimenten en multidisciplinaire ontdekkingen.
- La Petite Ecole is een pedagogische en therapeutische voorschoolse voorziening voor kinderen op de vlucht die nooit of bijna nooit naar school zijn geweest.
- Agentschap Integratie en Inburgering - Bon Brussel (Inge Decooman)
 - Urban Training Brussels is een netwerk van instellingen die werken met jongeren zonder diploma en centra of organisaties in Brussel die aan die jongeren buitengewone opleidingen bieden. Samen willen ze het sterk groeiend aantal schoolverlaters terug aan boord halen en hen opleidingskansen bieden opdat zij niet – zonder enig diploma – hun kansen op de jobmarkt verliezen.
 - “*Masir Avenir*” betekent “De weg naar de toekomst”, vertaald vanuit het Dari en het Frans. Dat is ook exact waar het project voor staat. Tijdens een zomercursus leren niet-Europese jongeren die recent naar Brussel kwamen de stad en België beter kennen via workshops en krijgen ze oefenkansen Nederlands. Daarnaast worden de jongeren gedurende 18 maanden gevolgd door een trajectbegeleider.

3. Het valoriseren van meertaligheid in het onderwijs

- Veronique De Clerq is onderwijsmedewerkster bij Vluchtelingenwerk Vlaanderen en zal het competentieversterkend project Tolkies en Taalhulpen voorstellen, alsook het belang van tolken bekijken met de deelnemers. Vanuit haar ervaring als thuistaal leerkracht in Zweden zal Veronique ook belichten hoe onderwijs verloopt voor de anderstalige nieuwkomers in het Zweedse onderwijs. Welke plaats krijgt de thuistaal daar?
- Karijn Helsloot is de directeur van stichting Taal naar Keuze in Amsterdam. Vanuit haar expertise als taalkundige en taalbeleidsexpert op het gebied van meertaligheid zal zij een aantal aspecten bespreken van taalonderwijs aan jonge nieuwkomers in Nederland. Het adviesrapport Ruimte voor nieuwe talenten voor het primair onderwijs komt aan bod, alsook het materiaal Alle Talen voor nieuwkomers en reguliere leerlingen in het secundair onderwijs. Het gehele talenrepertoire van nieuwkomers positief inzetten bij het leren en het spelen is van wezenlijk belang voor het welbevinden en voor een soepele aansluiting op het onderwijs in het gastland.

4. Samenwerking tussen opvangcentra en scholen

Moderatie door Katja Fournier, onderzoekster aan het Kenniscentrum Gezinswetenschappen van de Odisee co-hogeschool.

Panel:

- Fedasil Arendonk (Pieter Schoeters)
- Fedasil Florennes (Marc Petitfrère)
- Centre MeNA El Paso te Gembloux (Caroline Marmann)
- ITCF Henri Maus te Namen (Anne Mossiat)

5. Buddywerkingen als ondersteuningsmethodiek voor nieuwkomers in het onderwijs

- Gaëlle Mortier, doctoraatsonderzoekster naar de sociale netwerken van nieuwkomers aan het Hannah Arendt Instituut, zal een inleidend kader over buddywerkingen schetsen.
- Nadine Lino, directrice van Live in Color, een burgerinitiatief opgericht in 2015, met als missie om onder meer de integratie en het onderwijs van kinderen en jongeren op de vlucht te bevorderen. Live in Color heeft een specifieke buddywerking voor jonge vluchtelingen.
- Marie Poncin et Julie Dock, DASPA-leerkrachten aan de Campus Saint-Jean Molenbeek, lichten het in 2019 opgerichte buddyproject “MP” (voor **M**eter/**P**eter) toe. Het doel was om het onthaal en de integratie van nieuwkomersleerlingen in de school te verbeteren door hen te koppelen aan andere leerlingen die al dan niet de moedertaal van hun buddy spraken.
- Piet de Bisschop en David Vernaëve zullen het Buddy Netwerk Vluchtelingen van het Vluchtelingenplatform Regio Dender voorstellen. Ze streven naar een solidaire samenleving door middel van sensibilisering, acties, en het verbinden van initiatieven in de regio Dender die mensen op de vlucht een plaats willen geven in onze samenleving.
- Lieve Missotten zal het buddyproject van het Limburgs Platform voor Vluchtelingen toelichten. Het gaat om een methodiek ontwikkeld om vrijwilligersnetwerken rond vluchtelingen te organiseren en te ondersteunen in gemeenten waar geen of weinig netwerk is. Het project kan versterkend en aanvullend werken voor de lokale hulpverlening aan vluchtelingen.

6. Ostbelgien: een blik op de Duitstalige gemeenschap

Het kenniscentrum van het Zentrum für Förderpädagogik, biedt schooldirecteuren en leraren onderwijsadvies en *know-how* om hen in hun werk te ondersteunen en te versterken. Het doel is de leerlingen een holistische aanpak te bieden en hen te ondersteunen naar gelang van hun specifieke behoeften. Op het gebied van onderwijs voor nieuwkomers ondersteunt en begeleidt het kenniscentrum bij de integratie en taalondersteuning van kinderen en jongeren in de kleuter, lagere en middelbare school, bij de samenwerking tussen de taalverwervingsklas en de ontvangende reguliere klas, bij de voorbereiding van oudervergaderingen en bij het zoeken naar lesmateriaal.

7. Uitwisseling over het omgaan met kinderen zonder papieren in het onderwijs

Panel:

- Nathalie Vandenameele – pedagogisch begeleider bij Katholiek Onderwijs Vlaanderen
- Geert Matthys – Docent vreemdelingenrecht, Bachelor Sociaal Werk, Artevelde hogeschool
- Michael Dierckx – voogd bij Rode Kruis Vlaanderen
- *Te bevestigen: een leerkracht*

12:45-13:00 – Slotwoord (plenair)